

Specialkost och nutritionsprodukter (livsmedel för speciella medicinska ändamål (FSMP))

Bakgrund och ansvar

Rutinen beskriver arbetssätt för beslut, beställning, genomförande, uppföljning och avslut av Specialkost och anpassad kost. Rutinen gäller för sjuksköterskor, baspersonal i egen och privat regi och kockar.

Separat rutin för matdistribution: SOF/VÄF-Matdistribution – arbetssätt för beslut, genomförande, uppföljning och avslut RUT 6850

Definition

Specialkost

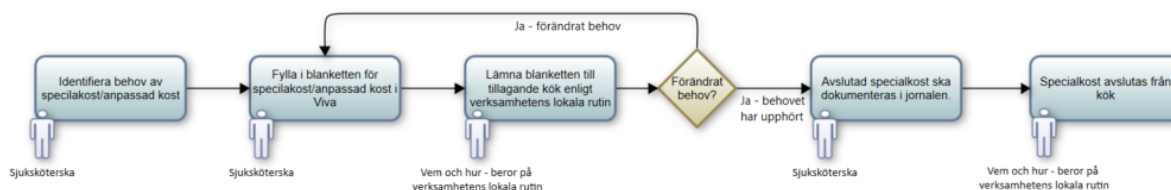
Specialkost definieras som ”kost anpassad till ett visst sjukdomstillstånd”.

Beslut

Behov av specialkost och anpassad kost kan uppmärksammas av de enskilde, anhöriga, personal eller annan vårdgivare. Enskilda i ordinärt boende med behov av specialkost behöver göra en ansökan om matdistribution. Handläggaren utreder och fattar beslut bland annat med hjälp av intyget för specialkost som sjuksköterskan fyller i och tillstyrker behovet.

För mer information om specialkost, individuellt anpassad kost, energi- och proteinberikad kost, konsistensanpassad kost och nutritionsprodukter läs mer i [Vårdhandboken](#).

Beställningsrutin för patient inskriven på vård- och omsorgsboende, korttid eller dagverksamhet

Ordinationsansvar och mer om specialkost, anpassad kost och nutritionsprodukter Specialkost vid sjukdomstillstånd, allergi eller överkänslighet

Typ av specialkost	Ordnation av läkare/dietist/logoped	Sjuksköterska ordinerar	Tillvägagångssätt
--------------------	-------------------------------------	-------------------------	-------------------

Dokumentägare:

Maria Gustafsson

Gäller för:

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen, Sociala omsorgsförvaltningen, Vård- och äldreförvaltningen/ VÄF
Privata utförare

Version:

12

Senast reviderad:

2024-04-30

Revidering av dokumentet sker kontinuerligt.

Glutenfri		X	Sjuksköterskan skriver kostordination utifrån journal/patient/närstående. Ej krav på läkarintyg.
Laktosreducerad (max 2 g/måltid)		X	
Annan allergi/överkänslighet		X	
Mjölkproteinfritt		X	
Proteinreducerad	X		Sjuksköterska skriver kostordination efter ordination från läkare
Dialyskost	X		
Fettreducerad	X		

Individuellt anpassad kost

Typ av anpassning	Ordination av läkare/dietist/logoped	Sjuksköterska ordinerar	Tillvägagångssätt
Efter medicinskt behov efter riskbedömning		x	Kan behövas efter riskbedömning för undernäring ex. energi- och proteinrik kost, berikning av måltiderna. För HSL-beställning ska det tydligt framgå i vårdplan
Efter medicinsk behandling	x	Efter ordination av dietist eller läkare	Anpassning kan behövas efter t.ex. strålning mot svalg
Efter medicinskt behov vid sjukdom	x	Efter ordination av dietist eller läkare	T.ex. mag- tarm sjukdomar

Anpassad konsistens

Typ av konsistens	Läkare/dietist/logoped ordinerar	Sjuksköterska ordinerar	Tillvägagångssätt
Hel- och delad			Sjuksköterska skriver kostordination som baseras på ordination från läkare/dietist/logoped efter dysfagiutredning och fastställd diagnos. Sjuksköterska kan i samråd med läkare ordinera konsistensanpassning utan dysfagiutredning till patient med demensdiagnos där
Grov Paté	X		
Timbal	X		
Gelé	X		
Flytande	X		
Tjockflytande	X		

			sjuksköterska bedömt att utredning inte är möjlig.
--	--	--	--

Nutritionsprodukter

Livsmedel för speciella medicinska ändamål, Food for Special Medical Purposes (FSMP) är livsmedel för personer med olika sjukdomar eller åkommor som kräver speciell kost. Exempel på FSMP är sondnäring, kosttillskott och livsmedel för personer med medfödda rubbningar i ämnesomsättningen. Rutinen beskriver dessa livsmedel som **nutritionsprodukter**.

All hantering av nutritionsprodukter dvs. förskrivning, beställning, distribution och betalning skall grunda sig på gällande avtal mellan kommun och region.

Läkare/dietist är alltid ordinator/förskrivare och kommunens sjuksköterska beställer (avropar) produkterna i Sesam LMN.

Patient med behov av nutritionsprodukter vid utskrivning från sjukhus

Vid utskrivning från sjukhus för patient med behov av nutritionsprodukter och sonmatningstillbehör ska ordination finnas tillgänglig vid planeringstillfället vid utskrivningen. Nutritionsprodukter ska vara tillgängliga och säkrade för de dygn som krävs för en kontinuitet i behandlingen efter utskrivning.

Ordination av nutritionsprodukter

Ordination från dietist eller läkare ska finnas tillgänglig i patientens journal. Detta ligger som grund för den elektroniska beställningen.

Sondnäring

Ordinärt boende

Regionens läkare eller dietist ordinerar och gör elektronisk beställning i Sesam LMN.

Avrop görs av patient, närstående eller kommunens sjuksköterska.

Särskilda boendeformer enligt SoL eller LSS

Regionens läkare eller dietist ordinerar specialkost och nutritionsprodukter och gör elektronisk beställning i Sesam LMN. Avrop görs av baspersonal eller kommunens sjuksköterska.

Person beviljad korttidsvistelse i form av Vårdvård enligt SoL och LSS

Regionens läkare eller dietist ordinerar specialkost och nutritionsprodukter. Här behövs en planering vem som gör vad och sköter kontakterna, detta bör framgå i patientens journal.

Sonmatningstillbehör vid enteral nutrition

Regionens sjuksköterska och läkare ansvarar för förskrivning av sonmatningstillbehör vid enteral nutrition. (Aggregat, sprutor, katetrar, sonder, pump etc.). Patienten får dessa hjälpmedel

kostnadsfritt. Regionen står för samtliga kostnader. Ordination från dietist eller läkare skall finnas lagrad elektroniskt hos Skövdedepån. Avrop kan göras via 1177 eller kundtjänst Skövdedepån LÅNKA.

Övriga nutritionsprodukter

Kosttillägg (näringsdrycker) färdigförpackade från extern leverantör

Patient i särskilt boende enligt SoL och LSS med heldygns matabonnemang

Regionens läkare eller dietist är alltid ordinator. Avrop görs av baspersonal eller kommunens sjuksköterska via Sesam LMN. Fakturan betalas av kommunen. Patienten betalar enbart matabonnemang.

Energi- och proteinrika drycker, tillagade av konstorganisationens kök som förstärkt mellanmål i särskilt boende/korttid

För personer vars energi- och näringsbehov inte kan tillgodoses via den vanliga maten kan energi- och proteinrik dryck beställas via underlag från tillagande kök. Ingen specifik ordination krävs, drycken ses som en del i det generella förebyggandet av undernäring.